

університету культури і мистецтв. Музичне мистецтво, 6 (1), сс.79–88.
<https://doi.org/10.31866/2616-7581.6.1.2023.277888>

3. Чібалашвілі, А., 2021. Штучний інтелект у мистецьких практиках.
Сучасне мистецтво, 17, сс.41–50. <https://doi.org/10.31500/2309-8813.17.2021.248425>

<https://doi.org/10.31652/3083-7871-2026-3.25>

Ганна Задорожна
м. Бар, Україна
ORCID ID: 0000-0001-5327-3725
e-mail: Agneha0404@gmail.com

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБРАЗОТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ

Анотація. У статті здійснено теоретико-методологічний аналіз психологічних особливостей організації образотворчої діяльності дітей дошкільного віку в умовах цифровізації освітнього середовища. Розкрито вплив цифрових технологій на сенсорний, когнітивний та емоційно-ціннісний розвиток дошкільників. Обґрунтовано психолого-педагогічні умови інтеграції традиційних і цифрових художніх практик у закладах дошкільної освіти. Доведено, що ефективність цифровізації мистецької освіти визначається ступенем її відповідності віковим закономірностям психічного розвитку дитини та збереженням пріоритету безпосереднього художнього досвіду.

Ключові слова: дошкільний вік, образотворча діяльність, цифровізація освіти, художньо-естетичний розвиток, сенсорний досвід, креативність. *Abstract.* The article provides a theoretical and methodological analysis of the psychological features of the organization of visual activity of preschool children in the conditions of digitalization of the educational environment. The impact of digital technologies on the sensory, cognitive and emotional-value development of preschoolers is revealed. The psychological and pedagogical conditions for the integration of traditional and digital artistic practices in preschool educational institutions are substantiated. It is proven that the effectiveness of digitalization of art education is determined by the degree of its compliance with the age-related patterns of the child's mental development and the preservation of the priority of direct artistic experience.

Keywords: preschool age, visual arts, digitalization of education, artistic and aesthetic development, sensory experience, creativity.

Цифрова трансформація освітнього простору зумовлює необхідність переосмислення змісту, форм і методів організації мистецької освіти на всіх її рівнях, зокрема в системі дошкільної освіти. Інтеграція цифрових технологій у художньо-естетичну діяльність дітей дошкільного віку актуалізує проблему забезпечення психологічної доцільності такого впровадження, оскільки саме цей віковий період є сенситивним для становлення базових психічних функцій, розвитку сенсорики, уяви, емоційної сфери та первинних форм творчої

активності. У цьому контексті особливої значущості набуває наукове обґрунтування психолого-педагогічних умов організації образотворчої діяльності в цифровізованому освітньому середовищі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить про активізацію наукового інтересу до проблеми цифровізації освіти, формування цифрової компетентності педагога, а також до особливостей розвитку дитини в умовах цифрового простору. Водночас питання інтеграції цифрових інструментів саме в образотворчу діяльність дошкільників потребує подальшої теоретичної конкретизації з позицій вікової та педагогічної психології. Мета тез є теоретичне обґрунтування психологічних особливостей організації образотворчої діяльності дітей дошкільного віку в умовах цифровізації мистецької освіти та визначення педагогічних умов її ефективної реалізації.

Дошкільний вік характеризується домінуванням наочно-образного мислення, інтенсивним розвитком уяви, емоційною безпосередністю та потребою в активній предметно-практичній діяльності. Образотворча діяльність у цей період виступає не лише засобом естетичного розвитку, а й механізмом опосередкованого пізнання дитиною соціокультурної реальності. Через художній образ дошкільник моделює власний досвід, інтеріоризує культурні зразки, формує первинні уявлення про естетичні цінності.

Сенсорний досвід, що набувається в процесі роботи з традиційними матеріалами (фарбами, папером, пластичними масами, природними об'єктами), є фундаментом розвитку вищих психічних функцій. Тактильні, кінестетичні та зорові відчуття забезпечують формування сенсорних еталонів, координацію рухів, розвиток дрібної моторики, що безпосередньо пов'язано зі становленням мовлення та мислення. У цьому аспекті повна або надмірна заміна традиційних художніх практик цифровими інструментами може призводити до редукції багатоканального сенсорного досвіду.

Водночас цифрові технології відкривають нові можливості для творчої самореалізації дитини. Інтерактивність, варіативність, можливість миттєвої трансформації зображення, відсутність страху помилки створюють сприятливі умови для експериментування й підтримки мотивації. Цифрове середовище може виступати додатковим ресурсом розвитку креативності за умови, що воно не підмінює процес художнього пошуку готовими алгоритмізованими рішеннями.

Психологічно обґрунтована організація образотворчої діяльності в умовах цифровізації передбачає врахування таких аспектів: по-перше, вікових можливостей довільної уваги та саморегуляції дошкільників; по-друге, необхідності збереження ігрової домінанти як провідного виду діяльності; по-третє, забезпечення емоційно безпечного середовища, що підтримує творчу ініціативу дитини. Цифрові епізоди мають бути інтегрованими в цілісну структуру заняття, носити допоміжний характер і поєднуватися з активною предметною діяльністю.

Особливої уваги потребує формування внутрішньої мотивації до творчості. Якщо цифрові інструменти використовуються переважно для створення ефектного результату, це може

зміщувати акцент із процесу творчого переживання на зовнішній продукт. Завдання педагога полягає у підтримці цінності самого процесу творення, розвитку здатності дитини усвідомлювати власний художній задум і переживати естетичне задоволення від його реалізації.

Таким чином, цифровізація мистецької освіти в закладах дошкільної освіти є об'єктивною тенденцією сучасного освітнього розвитку, проте її ефективність визначається відповідністю психологічним закономірностям дошкільного віку. Оптимальною моделлю організації образотворчої діяльності є інтегративний підхід, що поєднує традиційні художні практики з педагогічно доцільним використанням цифрових засобів. Такий підхід забезпечує збереження повноцінного сенсорного досвіду, стимулює креативність, підтримує емоційний добробут дитини та сприяє формуванню її творчої особистості в умовах цифрового суспільства.

Список використаних джерел:

1. Байер, О. М., Безсонова, О. К., Брежнева, О. Г., Гавриш, Н. В., Загородня, Л. П., Косенчук, О. Г., Корнеева, О. Л., Лисенко, Г. М., Левінець, Н. В., Машовець, М. А., Мордоус, І. О., Нерянова, С. І., Піроженко, Т. О., Половіна, О. А., Рейпольська, О. Д., & Шевчук, А. С. (2021). *Базовий компонент дошкільної освіти* (Т. О. Піроженко, наук. кер.). Київ. https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovo%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf
2. Биков, В. Ю., & Лещенко, М. П. (2021). Цифрова трансформація освіти і науки: теорія і практика. *Інформаційні технології і засоби навчання*, 82(2), 1–15.
3. Кремень, В. Г. (2020). Цифровізація освіти: виклики і перспективи розвитку. *Педагогіка і психологія*, (1), 5–12.
4. Піроженко, Т. О. (2023). Дитина дошкільного віку в цифровому просторі: психолого-педагогічний аспект. *Дошкільне виховання*, (4), 3–8.
5. Співаковський, О. В. (2022). Цифрова компетентність педагога в умовах трансформації освіти. *Освіта та розвиток обдарованої особистості*, (3), 5–10.

<https://doi.org/10.31652/3083-7871-2026-3.26>

Юрій Бабчук,
м. Вінниця, Україна
ORCID ID: 0000-0002-3198-8205
e-mail: babchuk@vspu.edu.ua

Олег Дерманський,
м. Вінниця, Україна
e-mail: olegmegolodon@gmail.com

Вероніка Семенець,
м. Вінниця, Україна
e-mail: semenets.marynika@gmail.com

ЦИФРОВА ІНТЕРПРИТАЦІЯ ЕТНІЧНОЇ СИМВОЛІКИ В СУЧАСНОМУ ЕКОДЕКОРАТИВНОМУ МИСТЕЦТВІ

Анотація. У статті досліджується поєднання української етнічної символіки з принципами екодизайну та цифровими технологіями. Розглядаються можливості комп'ютерного проектування та 3D-моделювання для переосмислення традиційних мотивів і формування екологічно орієнтованого художнього мислення. Навчальні приклади демонструють ефективність інтеграції етно- та екодизайну у підготовці майбутніх фахівців образотворчого та декоративного мистецтва.

Ключові слова: етнічна символіка, екодизайн, цифрові технології, 3D-моделювання, декоративне мистецтво, художня освіта.

Abstract. The study explores the integration of Ukrainian ethnic symbolism with eco-design principles and digital technologies. It examines the potential of computer-aided design and 3D modeling for reinterpreting traditional motifs and fostering environmentally conscious artistic thinking. Educational examples demonstrate the effectiveness of combining ethno- and eco-design in the training of future specialists in fine and decorative arts.

Keywords: ethnic symbolism, eco-design, digital technologies, 3D modeling, decorative art, artistic education.

Сучасний розвиток декоративного мистецтва відбувається в умовах активної цифровізації та зростання уваги до екологічних проблем. У цьому контексті особливої актуальності набуває поєднання етнічної культурної спадщини з принципами екодизайну та інноваційними цифровими технологіями. Етнічна символіка, що є носієм національної ідентичності та світоглядних уявлень, стає важливим джерелом художнього осмислення в сучасному екодекоративному мистецтві (Сиваш, 2012).

Українська етнічна символіка сформувалася на основі тісного зв'язку людини з природним середовищем. Орнаментальні мотиви, пов'язані із землею, водою, рослинним і тваринним світом, відображають гармонію людини й довкілля. Саме ці смисли є близькими до ідей екодизайну, що орієнтується на

екологічну відповідальність, сталий розвиток і використання природних матеріалів.

У сучасному мистецтві традиційні символи зазнають переосмислення, зберігаючи свою семантику, але набуваючи нових форм вираження. Цифрові технології відкривають широкі можливості для інтерпретації етнічної символіки. Комп'ютерне проєктування дозволяє здійснювати стилізацію та модифікацію орнаментів, експериментувати з композиційними структурами, кольоровими рішеннями та фактурами. Завдяки цифровому ескізуванню художник отримує змогу швидко адаптувати традиційні мотиви до сучасних декоративних форм, зберігаючи їх символічний зміст (Сиваш, 2012; Швець та ін., 2024).

Важливою складовою цифрової інтерпретації етнічної символіки є інтеграція принципів екодизайну. У цифровому середовищі можливе моделювання декоративних об'єктів з урахуванням екологічних характеристик матеріалів, технологій виготовлення та впливу на довкілля. Це сприяє формуванню екологічно орієнтованого художнього мислення та відповідального ставлення до природних ресурсів (Корницька, 2017).

Особливого значення цифрова інтерпретація етнічної символіки набуває в освітньому процесі підготовки майбутніх фахівців образотворчого та декоративного мистецтва. Робота з етно- та екодизайном у цифровому середовищі сприяє розвитку творчого мислення, формуванню професійних компетентностей і усвідомленню цінності національної культурної спадщини. Студентські проєкти в цій сфері демонструють прагнення до поєднання традицій і інновацій, що є характерною рисою сучасного мистецтва (Отрошко, 2017).

У процесі навчальних і творчих проєктів студенти набувають професійних компетентностей, пов'язаних із композиційним проєктуванням, стилізацією, кольорознавством, роботою з цифровими інструментами та екологічно орієнтованим мисленням. Водночас відбувається формування ціннісного ставлення до національної культурної спадщини як до джерела творчого натхнення й ідентифікації в глобалізованому мистецькому просторі.

Прикладами студентських робіт у цій сфері можуть бути:

- цифрові серії орнаментальних композицій, створені на основі традиційних українських мотивів (солярні знаки, рослинна символіка, «дерево життя») з подальшим застосуванням у дизайні декоративних панно, текстилю або кераміки;
- проєкти екодекоративних арт-об'єктів, у яких цифрова візуалізація використовується для моделювання виробів з природних або вторинних матеріалів із включенням етнічних символів;
- авторські декоративні вироби (настінні композиції, світильники, предмети інтер'єру), розроблені шляхом комп'ютерного проєктування та стилізації народних орнаментів з урахуванням екологічних принципів;